

Öfverintendents-embetets

underdåniga utlåtande

öfver

särskilda komiterades

den 16 Oktober 1877 afgifna

underdåniga betänkande och förslag

till

lönereglering m. m. för Öfverintendents-embetet.

STOCKHOLM.

ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1877.

Underdånigste memorial.

Till åtlydnad af nådig befallning genom remiss den 20 nästlidne Oktober får öfverintendentsembetet afgifva underdånigt utlåtande rörande det af löneregeringskomitén den 16 i samma månad afgifna underdåniga betänkande

och förslag angående lönerreglering m. m. för öfverintendentsembetet och dervid anföra följande:

Då öfverintendentsembetet i de flesta delar instämmer med komiterade rörande de förändringar inom verket, beträffande personal, arbetssätt, löneför-
måner m. m., hvilka af dem förordats, torde icke vara erforderligt att för
hvad desse uti i fråga varande ämnen yttrat anföra vidare skäl, utan an-
håller embetet att endast få vidröra de punkter uti betänkandet, beträffande
hvilka komiterades uppfattning och framställning icke kunnat af öfverintendents-
embetet delas.

Efter det komiterade vid fråga om värden af kronans under öfver-
intendentsembetets inseende ställda hus och byggnader i landsorten samt om
kontrollen öfver, att byggnader fullbordas i enlighet med fastställda ritningar,
framhållit önskvärdheten och nödvändigheten deraf, att embetets myndig-
het i afseende å anbefallandet af de härför nödiga resorna till landsorten
utsträcktes derhän, att detsamma finge rätt att, då det funne en sådan tillsyn
erforderlig, utan vidare omgång sjelft derom föreskrifva, samt påpekat or-
sakerna hvarför, under nu rådande förhållanden, inspektions- och kontrollre-
sorna icke kunnat erhålla den utsträckning, som önskligt varit, bestående
bland annat deruti, att de, arkitekterna enligt gällande författningar till-
kommande reseersättningar och dagtraktamenten vore så otillräckliga, att i
de flesta fall icke ens sjelfva resekostnaden dermed betäcktes, än mindre den
förlust, de under resan lede uti sin enskilda praktik, så hemställer komitén,
att öfverintendentsembetet må ega att, när sådant af embetet pröfvas be-
höfligt, uppdraga åt någon af de vid ritnings- och byggnadsafdelningen an-
ställde ordinarie eller extra ordinarie tjänstemännen att företaga inspektions-
resor samt att under dylika resor må af extra ordinarie tjänsteman åtnjutas,
jemte rese- och traktamentsersättning enligt gällande resereglemente, sär-
skildt dagarvode till belopp, som af öfverintendentsembetet, med hänsyn till
det med resan förenade uppdragets vikt och omfång, bestämmes, äfvensom
att för omförmälda ändamål må ställas till embetets disposition ett årligt
anslag, hvars belopp komitén beräknat till omkring 600 kronor.

Nu nämnda förslag har öfverintendentsembetet för sin del icke funnit
med billighet och rättvisa öfverensstämmande. Så väl af ofvan omförmälda
hemställan som af hvad komiterade längre fram uti betänkandet yttra
framgår, att för i fråga varande resor skulle anlitas icke blott de extra
ordinarie arkitekterna utan jemväl de ordinarie och af dem *företrädesvis*
den, hvilken enligt förslaget skulle öfvertaga de, intendenten nu åliggande
bestyr med kronans hus och lägenheter i landsorterna. Om honom yttras,
att, med hänsyn till detta åliggande, borde han *företrädesvis* af öfverinten-
"dentsembetet anlitas för de kontrollresor till orterna, embetet kan finna

"behöfliga för tillsyns utöfvande i fråga om nämnda hus, dervid äfven "offentliga byggnadsföretag utom öfverintendentsembetets förvaltning kunde "af honom inspekteras", och i sjelfva verket komme väl äfven det hufvudsakliga ansvaret i nu i fråga varande hänseende att hvila på honom. Är det sålunda önskvärdt icke blott att inspektions- och kontrollresor må så mycket som möjligt företagas utan äfven att en dylik tillsyn hufvudsakligen utöfvas af den bland embetets tjänstemän, hvilken, på grund af sina tjänsteåligganden, bör i främsta rummet dervid komma i fråga, synes billigheten fordra, att denne vid fullgörandet af nämnda åliggande icke kommer i en jemförelsevis sämre ställning än de extra ordinarie tjänstemännen, då de anlitas i och för uppdrag af enahanda beskaffenhet. Detta skulle emellertid, om komiterades förslag i denna del antoges, utan tvifvel blifva händelsen, enär den förre icke erhöle annan ersättning för sina resor, än den, enligt komiténs eget medgifvande, högst otillräckliga, hvilken på grund af gällande resereglemente tillkommer honom, men de senare deremot egde att derutöfver uppbära särskildt dagarvode, och till följd af nämnda förhållanden skulle han derjemte intaga en sämre ställning än den andre ordinarie arkitekten, till hvilkens åligganden det icke skulle höra att företaga embetsresor i landsorten. Under dylika omständigheter är det ganska antagligt, att den nu i fråga varande ordinarie arkitekten, långt ifrån att uppmuntras till en trägen tillsyn öfver byggnaderna i landsorten, snarare skulle söka undandraga sig ett åliggande, som för honom medförde icke blott sämre lönevilkor och större personliga uppoffringar, än den andre ordinarie arkitekten, med hvilken han skulle vara likställd, behöfde vidkännas, utan äfven gjorde tjänsten i och för sig så föga eftersträfvansvärd, att det torde vara tvifvel underkastadt, huruvida någon duglig arkitekt kunde befinnas villig att densamma öfvertaga.

På grund af hvad nu blifvit anfördt, får öfverintendentsembetet underdånigst föreslå, att under inspektions- och kontrollresor till landsorterna så väl de ordinarie tvänne arkitekterne, som de extra ordinarie tjänstemännen må, utaf det för sådant ändamål föreslagna anslagsbelopp, komma i åtnjutande af särskildt dagarvode på sätt i öfrigt, som komiterade föreslagit.

Emot den af komitéen föreslagna stat för öfverintendentsembetet har embetet icke funnit skäl till anmärkning i annat afseende, än beträffande de för de båda arkitekterna upptagna aflöningsbelopp, hvilka föreslagits till 1,800 kronor i lön och 1,200 kronor i tjänstgöringspenningar. Den nu varande aflöningen för förste arkitekterna, utgörande jemte dyrtidstillägget 2,400 kronor, är redan under nu rådande förhållanden så låg, att, äfven om dessa förhållanden förblefve oförändrade, en tillökning i densamma vore af behöfvat påkallad, och komiterade hafva sjelfve erkänt detta, då de yttra: att, "sedan "arkitekten efter genomgången 6 à 8-årig lärokurs inhemtat de insigter, som för "arkitektyrkets utöfvande äro erforderliga, och i många fall genom utländska

”studieresor fullkomnat desamma, antages han till extra ordinarie arkitekt i ”embetet utan lön och med ringa arvode; och först efter mångårig tjänstgöring kan han hoppas vinna befordran till ordinarie arkitekt. Den låga aflöning, som tillkommer honom i denna egenskap — — gör det nödvändigt för honom, om han skall kunna förvärfva sin utkomst, att vid sidan af tjänsten ”utöfva enskild verksamhet — —. Staten kan ej heller fordra, att personer, som ”i den enskilda företagsamheten kunna vinna riklig utkomst, skola för en ”obetydlig och för lefnadsbehofven otillräcklig aflöning, med åsidosättande af ”denna verksamhet, offra hela sin tid åt statens tjänst” o. s. v. Om sålunda otillräckligheten af denna aflöning varit i ögonen fallande redan nu, torde den ringa förhöjning, som af komiterade derå föreslagits, icke blifva tillräcklig under de förändrade förhållanden, hvilka arkitekten enligt samma förslag skulle blifva underkastad. Under det nämligen för närvarande finnas sju ordinarie arkitektplatser, förutom intendentens, upptager den föreslagna nya staten icke mer än två sådane. Följden af en dylik tjensteindragning blifver naturligtvis, att den mångåriga tjänstgöring, hvilken en extra ordinarie arkitekt redan nu måste underkasta sig, innan han kan vinna befordran till ordinarie arkitekt, i vida betydligare mån skall utsträckas, då endast två ordinarie platser finnas att bekläda, och har han väl, efter en mer än tjuguarig tjänstgöring såsom extra ordinarie arkitekt, — den äldsta af de nu varande extra ordinarie tjenstemännen i öfverintendentsembetet har derstädes varit anställd i 19 år — vunnit befordran till ordinarie tjänst, inträder han, om nu i fråga varande förslag antages, äfven vid denna befattning uti förhållanden, icke obetydligt ofördelaktigare än dem, under hvilka den ordinarie arkitekten för närvarande arbetar. Med sin tjänst inom öfverintendentsembetet har nemligen denne rättighet att förena annan tjenstebefattning å rikets, riksdagens eller kommunens stat, och deraf hafva äfven de fleste embetets arkitekter begagnat sig. Sålunda är för närvarande intendenten tillika professor och sekreterare vid kongl. akademien för de fria konsterna, en andre arkitekt innehar lärarebefattning vid nämnda akademi och två sådane tjänster å kommunens stat. Denna rättighet skulle nu upphöra, och arkitekterna följaktligen för lefnadsbehofvens fyllande hänvisas till den ringa aflöningen inom öfverintendentsembetet jemte hvad de å enskild praktik kunde förtjena, hvilket alltid blifver underkastadt vexlande konjunkturer och sålunda omöjligt att ens ungefärligen till beloppet beräkna. Då härvid jemväl tages i betraktande, att det försenade tillträdet till ordinarie befattning och dendå erhållna obetydliga aflöningen inverka på den blifvande pensionsrätten, torde med skäl kunna befaras, att svårighet skall uppstå att, på ofvan berörda vilkor, kunna vid öfverintendentsembetet fästa personer i besittning af den artistiska bildning och de egenskaper i öfrigt, som erfordras för att på ett tillfredsställande sätt fylla en ordinarie arkitektplats inom embetet.

Med stöd af hvad sålunda anförts, hemställer öfverintendentsembetet i underdånighet, att de två ordinarie arkitekternas aflöning må, förutom tjänstgöringspenningarne, 1,200 kronor, bestämmas till samma belopp, som de nu åtnjuta i lön och dyrtidstillägg eller 2,400 kronor. Hela lönebeloppet för hvar och en af dem skulle derigenom upgå till 3,600 kronor eller 600 kronor mera, än hvad af komiterade föreslagits, och med bibehållande i öfrigt af de uti komiterades förslag till stat upptagna belopp skulle dennas slutsumma alltså ökas med 1,200 kronor eller till 35,600 kronor.

I fråga om verkets styrelse hafva komiterade i hufvudsaken föreslagit bibehållande af nu gällande sätt så väl för dess sammansättning som för beslutens fattande, men ansett att, i motsats mot hvad för närvarande eger rum, arkitekternes ständiga närvaro vid embetets sammanträden icke vore nödvändigt; chefen dock obetaget att efter behof affordra dem upplysningar och utredningar i förekommande frågor. Då emellertid det nu vanliga sättet för ärendenas behandling, grundadt på instruktionens föreskrift, att de skola afgöras af öfverintendenten i närvaro af intendenten och sekreteraren samt dem bland arkitekterne, som öfverintendenten kan finna skäligt tillkalla, visat sig ur mer än en synpunkt gagneligt, enär samarbetet mellan flera så väl medgifver en mångsidigare och grundligare utredning och pröfning af ärendena som ock utöfvar ett välgörande inflytande vid bildandet af kunnige och skicklige arkitekter, på samma gång det bereder desse tillfälle till förvärfvande af kännedom om de löpande ärendena, af vigt för dem vid inträffande förordnande, så har öfverintendentsembetet trott det vara lämpligt, om fortfarande finge på öfverintendenten ankomma att vid ärendenas behandling tillkalla de ordinarie arkitekterna för att densamma öfvervara.

Vidkommande de för hyror och genom försäljning af obrukbara materialier o. d. tillfälligtvis inflytande medel hafva komiterade föreslagit, att de icke må såsom nu af embetet direkt användas, utan till statsverket redovisas; men, i betraktande af det för sitt ändamål knappa statsanslaget till byggnader och reparationer, får öfverintendentsembetet underställa Eders Kongl. Maj:ts nådiga bepröfvande, huruvida icke i fråga varande medel må fortfarande få af embetet disponeras på samma sätt som omförmälda anslag, särdeles som bland inkomster af berörda beskaffenhet ingått sådana poster som brandskadeersättningar, under sistlidet år uppgående till ett belopp af 4,676 kronor 50 öre, öfver hvilka för de brandskadade byggnadernas snara iståndsättande måste kunna omedelbarligen förfogas.

Slutligen får öfverintendentsembetet, med återställande af remissakten, underdånigst anhålla, att, då komiterades nu afgifna betänkande och förslag, derest det vinner nådigt godkännande, måste föranleda utarbetandet af förändrad instruktion för embetet, Eders Kongl. Maj:t täcktes i nåder med-

gifva embetet att, i sammanhang med afgifvandet af förslag härom, inkomma med de underdåniga erinringar i frågor, hvilka icke angå aflöningsstaten, hvartill omständigheterna kunna anses föranleda. Stockholm den 6 November 1877.

FR. DARDEL.

Aug. Alströmer.
